

Sygn. akt VIII Ca 645/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VIII Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym

Przewodnicząca: SSO Hanna Matuszewska

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2014 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko M. Z. (poprzednio L.)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie

z dnia 9 lipca 2014 r.

sygn. akt I C 248/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanej M. Z. (poprzednio L.) na rzecz powoda Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 41,30 zł (czterdzieści jeden złotych i trzydzieści groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2013 r. do dnia zapłaty;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym obciąża powoda.**

Sygn. akt VIII Ca 645/14

UZASADNIENIE

Powód Towarzystwo (...) S.A. w W. w pozwie przeciw M. Z. (poprzednio L.) wniósł o zapłatę kwoty 342,50 zł z odsetkami od 19 marca 2013 do dnia zapłaty tytułem części zaległej składki za ubezpieczenie oc. Wyrokiem z dnia 9 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy w Chełmnie oddalił powództwo i zasądził do powoda na rzecz pozwanej kwotę 77 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd wskazał, że powód przedłożył polisę oc wystawioną na okres od 6 września 2011 r. do 5 września 2012 r. i od 8 września 2011 do 7 września 2012 r. dotyczącą nnw, a także polisę za okres od 6 września 2012 do 5 września 2013 r. z adnotacją „umowa wznowiona automatycznie”. Pozwana przedłożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia oc datowane na 5 września 2012 r. z dniem wygaśnięcia umowy tj. 6 września 2012 r. Nadto pismem z 27 września 2012 r. poinformowała powoda, że nie wyraża zgody na zawarcie nowej umowy z dotychczasowym ubezpieczycielem.

Przytaczając brzmienie art. 28 ust. 1b ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych Sąd Rejonowy stwierdził, że powód nie dopełnił obowiązku wysłania pozwanej informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres. Sąd podkreślił również, że pozwana zgodnie z art. 28 ust. 1 cyt. ustawy skutecznie wypowiedziała powodowi umowę.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku zarzucając naruszenie:

1. art. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych i Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 205, poz. 1210) poprzez jego pominięcie i przyjęcie, że z dniem 5 września 2012r. tj. z upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia OC polisa nr (...) uległa ona rozwiązaniu, podczas gdy umowa ta w trybie automatycznego wznowienia umowy z mocy prawa (w oparciu o klauzulę prolongacyjną) obowiązywała przez kolejny okres i dawała ochronę ubezpieczeniową pozwanej od dnia 6 września 2012r. do 5 września 2013r.;

2. art. 28 cyt. ustawy poprzez jego pominięcie, pomimo, że w dacie 1 września 2011 r. (tj. data zawarcia umowy ubezpieczenia OC przez pozwaną) przepis ten zgodnie z dyspozycją art. 31 ust. 1 ustawy powinien być stosowany odpowiednio, wskutek czego Sąd I Instancji przyjął, iż nie doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia na kolejne 12 miesięcy z mocy samego prawa, w oparciu o klauzule prolongacyjną;

3. art. 31 ust.1 cyt. ustawy poprzez zastosowanie niewłaściwej normy prawnej, tj. zastosowanie przepisu w brzmieniu obowiązującym po 10 lutego 2012r., podczas gdy Sąd winien zastosować przepis w brzmieniu obowiązującym na dzień 1 września 2011r. (tj. data zawarcia umowy ubezpieczenia OC przez pozwaną) i uznanie, że przepisu art. 28 ustawy nie stosuje się, a w konsekwencji przyjęcie, że nie doszło do wznowienia umowy ubezpieczenia OC jak również powód nie miał prawa dokonać ponownej kalkulacji składki z tytułu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej;

4. art. 31 ust.2 cyt. ustawy poprzez jego pominięcie i błędne przyjęcie, że powodowi nie przysługiwało prawo do dokonania ponownej kalkulacji należnej składki;

5. art. 6 k.c. w zw. z art. 28, 31 ust.1 cyt. ustawy poprzez uznanie, iż po stronie powoda ciąży obowiązek wykazania, że umowa ubezpieczeniowa była kontynuowana

6. art. 28 ust.1b cyt. ustawy , poprzez jego zastosowanie pomimo że w dniu 1 września 2011 r. (data zawarcia polisy nr (...)) przepis ten nie funkcjonował w obrocie prawnym i w konsekwencji błędne przyjęcie, że powód miał obowiązek nie później niż 14 dni przed upływem okresu 12 miesięcy na który umowa ubezpieczenia została zawarta, wysłać pozwanej informację o ubezpieczeniu na kolejny okres ubezpieczenia;

7. art. 28a ust.1 cyt. ustawy poprzez jego zastosowanie , pomimo że w dniu 1 września 2011 r. (data zawarcia polisy nr (...)) przepis ten nie funkcjonował w obrocie prawnym i w konsekwencji błędne przyjęcie, że pozwanej przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy ubezpieczenia

8. art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód nie wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne, iż nastąpiło zawarcie z mocy prawa kolejnej umowy ubezpieczenia OC pomiędzy stronami i w konsekwencji przyjęcie, że roszczenie powoda jest niezasadne,

9. art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego polegającego na pełnym pominięciu okoliczności ważnego kontynuowania umowy ochrony ubezpieczeniowej na podstawie polisy nr (...) oraz braku skutecznego rozwiązania umowy przez pozwanego, co miało wpływ na wynik sprawy;

10. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie przesłanek niezastosowania w okolicznościach niniejszej sprawy odpowiednich przepisów prawa materialnego tj. art. 28 i 31 cyt. ustawy w brzmieniu w dacie 1 września 2011r., jak również przepisu art. 6 ustawy nowelizującej tę ustawę

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała uwzględnieniu jedynie w niewielkiej części. Co do istoty była jednak nieuzasadniona i oparta na całkowicie błędnej argumentacji prawnej.

Sprawa niniejsza została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, Sąd Okręgowy nie prowadził postępowania dowodowego, zatem stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Stan prawny sprawy kształtują przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.), zmienionej ustawą nowelizującą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 205 poz.1210) obowiązującą od 11 lutego 2012 r.

Jak wynika z art. 28 ust. 1, który nie zmienił brzmienia po nowelizacji, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy,

Oświadczenie pozwanej o wypowiedzeniu umowy z dnia 5 września 2012 r. nie było zatem skuteczne, ponieważ zostało złożone nie dzień przed upływem okresu ubezpieczenia, jak wymaga tego art. 28 ust.1, lecz w dniu upływu tego okresu. Okres ubezpieczenia upływał dnia 5 września 2012 r. (k. 40). Pozwana powinna więc wypowiedzieć umowę najpóźniej dnia 4 września 2012 r. Ponieważ nie dotrzymała tego terminu, z dniem 6 września 2012 r. doszło do zawarcia kolejnej umowy - na okres od 6 września 2012 r. do 5 września 2013 r. (k. 45).

W dalszej kolejności należy odpowiedzieć na pytanie, czy do umowy tej miały zastosowanie przepisy nowe, czy też przepisy sprzed nowelizacji.

Zgodnie z art. 6 ustawy nowelizującej przepisy nowe mają zastosowanie tylko do umów zawartych po dniu jej wejścia w życie (tj. po 11 lutego 2012 r.).

Jak wynika z akt sprawy, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności oc między powodem a pozwaną, potwierdzona polisą nr (...), została zawarta w dniu 1 września 2011 r. i obejmowała ubezpieczenie oc za okres od 6 września 2011 r. do 5 września 2012 r. (k. 40). Następnie powód wystawił kolejną polisę nr (...) obejmującą okres od 6 września 2012 r. do 5 września 2013 r. W polisie tej zawarto adnotację „umowa wznowiona automatycznie” (k. 45).

Z brzmienia przywołanego wyżej art. 28 ust. 1 wynika jednak wyraźnie, że klauzula prolongacyjna prowadzi w sensie prawnym nie do przedłużenia dotychczasowej, lecz do zawarcia nowej umowy ubezpieczenia („uważa się, że została zawarta następna umowa”). W konsekwencji należało uznać, że w dniu 8 września 2012 r. doszło do zawarcia między stronami nowej umowy. Skoro nastąpiło to już po 11 lutego 2012 r. tj. po wejściu w życie nowelizacji, to zastosowanie do niej znajdują przepisy nowe.

Zastosowanie znajdował zatem, na co zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, m.in. art. 28 ust. 1b i c, nakazujący zakładowi ubezpieczeń wysłanie ubezpieczającemu szczegółowych informacji i zasadach i warunkach zawarcia kolejnej umowy i o możliwości i sposobie jej wypowiedzenia. Nie ma jednak podstaw do tezy, że naruszenie obowiązku informacyjnego przez zakład ubezpieczeń wpływa na zawarcie kolejnej umowy w trybie art. 28 ust. 1 albo że umożliwia ubezpieczającemu wypowiedzenie umowy w każdym czasie, czyli bez ograniczenia przewidzianego w art. 28 ust.1.

Gdyby zatem przyjąć, że powód nie doręczył pozwanej informacji o jakiej mowa wyżej, okoliczność ta była obojętna z punktu widzenia prawnych relacji między stronami.

Przypomnieć natomiast trzeba, że pozwana w dniu 5 września 2012 r. nie tylko złożyła (nieskutecznie) oświadczenie o wypowiedzeniu (k. 58), ale jednocześnie, tego samego dnia, zawarła dotyczącą tego samego pojazdu umowę ubezpieczenia oc z (...) (k. 62). Fakt zawarcia umowy z innym ubezpieczycielem ma w sprawie istotne znaczenie, gdyż umożliwił pozwanej wypowiedzenie umowy na innej podstawie. Zgodnie bowiem z art. 28a ust. 1, obowiązującym od nowelizacji ustawy, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie. Pozwana, poczynawszy od 6 września 2012 r. (k. 62) miała równolegle zawarte umowy z dwoma zakładami ubezpieczeń tj. z powodem oraz z (...), przy czym umowa z powodem została zawarta w trybie automatycznym (art. 28 ust. 1). Mogła więc bez żadnych ograniczeń czasowych wypowiedzieć mu umowę, rezygnując w ten sposób z podwójnego ubezpieczenia. Z uprawnienia tego skutecznie skorzystała, gdyż właśnie jako wypowiedzenie należało potraktować jej pismo z dnia 27 września 2012 r., nadane listem poleconym 28 września 2012 r., w którym poinformowała, że nie wyraża zgody na zawarcie kolejnej umowy z powodem (k. 59).

Zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy w przypadku nadania m.in. oświadczenia o wypowiedzeniu przesyłką listową, za chwilę jego złożenia uważa się datę nadania oświadczenia w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529). Oświadczenie pozwanej stało się więc skuteczne z dniem 28 września 2012 r.

Wpływ wypowiedzenia na obowiązek uiszczenia składki z wypowiedzianej umowy określa art. 28a ust. 2 ustawy stanowiąc, że w przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z ust. 1, zakład ubezpieczeń może żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W realiach niniejszej sprawy okres ten wynosił 22 dni (od 6 września 2012 r. do 28 września 2012 r.). Pozwana powinna zatem uiścić powodowi proporcjonalną części składki tj. 41,30 zł (całość składki tj. 685 zł x 22/365).

W tej części należało zmienić zaskarżony wyrok i uwzględnić powództwo, wraz z odsetkami od terminu płatności określonego w polisie (art. 386 § 1 k.p.c.). W pozostałym zakresie apelacja została oddalona (art. 385 k.p.c.).

Sąd Okręgowy uznał, że koszty procesu za obie instancje powinien w całości ponieść powód, ponieważ powództwo okazało się zasadne jedynie w niewielkiej części (art. 100 zd. 2 k.p.c.).